

Nr 38

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om vissa ändringar beträffande fastighetsbeskattningen m. m.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 99 av herr *Ewerlöf* m. fl. och II: 133 av herr *Hjalmarson* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

Lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928

(nr 370).

Häri genom förordnas, att 47 och 58 §§ kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 47, 58 och 60 §§ kommunalskattelagen skola erhålla följande ändrade lydelse.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till tre procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages — — — testamentariskt förordnande.

Vad som — — — hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

58 §.

Där inkomst av rörelse, efter ty i 57 § är sagt, skall tagas till beskattning i mera än en kommun, skall i fråga om inkomstens fördelning gälla följande. I kommun, där den skattskyldige tillhörig, i rörelsen använd skattepliktig fastighet är belägen, beskattas så stor del av inkomsten som motsvarar två procent av fastighetens för beskattningsåret gällande taxeringsvärde (fastighetsandel). Förslår ej inkomsten härtill och finnas flera sådana kommuner, skall inkomsten fördelas mellan dem i förhållande till de inom varje kommun belägna fastigheternas taxeringsvärde.

Vad efter avräkning av dylika fastighetsandelar återstår av inkomsten beskattas i fråga om:

bankrörelse i — — — inom kommunen.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — följande exempel.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till 9/12 av det belopp, som motsvarar tre procent av fastighetens taxeringsvärde. Har beskattningsåret — — — angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till 8/12 och för den nye ägaren till 4/12 av det belopp, som motsvarar tre procent av fastighetens taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1958 års taxering, omfattar tiden 1 juli 1956—31 december 1957 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1956 och en annan fastighet den 1 april 1957, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till 16/12 och för sistnämnda fastighet till 9/12 av vad som motsvarar tre procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

till 58 §.

1. Förhållandetal, enligt vilka den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten av *bankrörelse* fördelas till beskattning inom olika kommuner, uträknas för varje kontor på följande sätt. De belopp — — — kontorets förhållandetal.

2. Beträffande fördelning till beskattning inom flera kommuner av inkomst av *rörelse*, som avser att medelst ledning tillhandahålla *vatten, gas eller elektrisk kraft*, gäller, att — därest icke till rörelseidkare av annan levererats vatten, gas eller elektrisk kraft för *distribution* — den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten fördelas sålunda, att sedan den kommun, där huvudkontor funnits, tilldelats tio procent, tjugofem procent taxeras i kommun, där vatten-, gas- eller kraftverk varit beläget, samt sextiofem procent i kommun där förbrukning ägt rum. Om i — — — huvudkontoret funnits. Har till rörelseidkare av annan levererats vatten, gas eller elektrisk kraft till *distribution*, skall så stor andel av de på kommun, där vatten-, gas- eller kraftverk är beläget, belöpande tjugofem procent av den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten, som motsvarar den av rörelseidkaren mottagna leveransen av vatten, gas eller elektrisk kraft i förhållande till hela den av rörelseidkaren levererade mängden vatten, gas eller elektrisk kraft, taxeras i de kommuner, där förbrukning ägt rum, enligt förut angiven regel angående fördelning av den å förbrukningen belöpande delen av inkomsten. Har således en leverantör av elektrisk kraft själv producerat 2/5 av den leve-

rerade kraften och av annan inköpt $\frac{3}{5}$, skall den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten fördelas sålunda, att tio procent taxeras i kommun, där huvudkontor funnits, tio procent ($\frac{2}{5}$ av 25 %) i kommun, där kraftverk varit beläget, och åttio procent ($\frac{3}{5}$ av 25 % + 65 %) i de kommuner, där förbrukning ägt rum.

Beträffande en distributionsförening som icke själv producerat någon elektrisk kraft skall den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten fördelas sålunda, att tio procent taxeras i kommun, där huvudkontor varit beläget, och nittio procent i de kommuner, där förbrukning ägt rum.

Vid taxering — — — dylikt ändamål.

3. Vad angår inkomst av *järnvägsdrift* skall vid fördelning till beskattning inom flera kommuner av den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten iakttagas följande:

Har driften — — — av banan.

4. De fördelningstal, efter vilka den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten av *kanaldrift* skall mellan vederbörande kommuner fördelas, fastställas efter den skattskyldiges hörande att lända till efterrättelse till dess annorlunda förordnas. Fördelningstalen erhållas — — — annorlunda förordnas.

till 60 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. En person — — — och C. Han äger en fastighet i envar av dessa församlingar; fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 25 000 kronor, 50 000 kronor och 75 000 kronor.

Om den beskattningsbara inkomsten uppgår till 4 500 kronor, d. v. s. till belopp motsvarande summan av garantibeloppen för fastigheterna, skall den beskattningsbara inkomsten fördelas för församlingarna med 750 kronor, 1 500 kronor och 2 250 kronor. Uppgår den beskattningsbara inkomsten till exempelvis 3 000 kronor, skall denna fördelas med 500 kronor på A församling, 1 000 kronor på B församling och 1 500 kronor på C församling. Överstiger den — — — skall iakttagas.

2. En person — — — å municipalsamhället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1956, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1956 års inkomsttaxering samt i fråga om eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.

---

2) de likalydande motionerna I: 145 av herr *Spetz* m. fl. och II: 159 av herr *Sjölin* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att 47 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 47 och 60 §§ skall erhålla följande lydelse:

47 §.

För — — — taxeringsvärdet sedan detta minskats med 20 000 kronor.
Uppgår taxeringsvärdet icke till 20 000 kronor skall garantibelopp icke beräknas för fastigheten.

Garantibeloppet — — — förordnande.

Vad som — — — anslagen jord.

Såsom innehavare — — — såsom innehavare.

Skall avkastning — — — fastighetens skogsvärde.

Där beträffande — — — ingående skogsvärdet.

Garantibelopp beräknas — — — hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. Har rörelseidkare — — — fastighetens taxeringsvärde minskat med 20 000 kronor.

Har beskattningsåret — — — angivet belopp.

2. Har i — — — fastighetens taxeringsvärde minskat med 20 000 kronor.

3. Har en — — — av taxeringsvärdet minskat med 20 000 kronor.

till 60 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. En person — — —; fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 45 000 kronor, 95 000 kronor och 120 000 kronor.

Om den — — — skall iakttas.

2. En person — — — å municipalsamhället.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 145 och II: 133.

De i de förevarande motionerna framställda yrkandena överensstämmer i huvudsak med yrkanden, som framfördes i vid 1954 års riksdag väckta motioner. Sistnämnda motioner avstyrktes av samma års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 36, i vilket jämväl lämnades en redogörelse för vad som tidigare förevarit i dessa frågor. I nämnda betänkande anförde utskottet bl. a. följande.

Av yrkandena i de föreliggande motionerna har utskottet till en början upptagit till behandling det i de likalydande motionerna I: 326 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 283 (av herr Hjalmarson m. fl.) framförda yrkandet att procenttalet för beräkning av garantibelopp av fastighet måtte nedsättas till tre. Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen väcktes vid föregående års riksdag motionsyrkande om nedsättning av repartitionstalet till tre. 1953 års bevillningsutskott behandlade motionsyrkandet i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 49, vari utskottet tillstyrkte det i proposition

nr 186 framlagda förslaget till bl. a. en sänkning av repartitionstalet för fastighet från fem till fyra. Utskottet erinrade i denna del om att inom finansdepartementet vissa approximativa beräkningar gjorts rörande verkningarna av en sänkning av repartitionstalet. Enligt dessa beräkningar skulle en sänkning av repartitionstalet från fem till fyra innebära, att den effektiva fastighetsskatten, som för det dåvarande uppginge till ca 155 miljoner kronor, minskade med ca 40 miljoner kronor. Av den därefter återstående effektiva fastighetsskatten skulle belöpa på annan fastighet ca 108 miljoner kronor och på jordbruksfastighet ca 7 miljoner kronor. En sänkning av repartitionstalet till tre skulle medföra en nedgång i den effektiva fastighetsskatten med ca 75 miljoner kronor. Av återstående effektiv fastighetsskatt skulle ca 76 miljoner kronor belöpa på annan fastighet och ca 4 miljoner kronor på jordbruksfastighet. Utskottet delade den i propositionen uttalade uppfattningen att i avvaktan på fastighetsskattens avskaffande den lindring i beskattningen borde genomföras som läte sig göras med hänsyn till kommunernas finanser. Utskottet ansågs att kommunerna borde kunna bära det skattebortfall, som beräknades bli en följd av repartitionstalets sänkning till fyra. En nedgång i den effektiva fastighetsskatten med närmare hälften, vilket skulle bli resultatet av en sänkning av repartitionstalet till tre, borde emellertid enligt utskottets mening inte för det dåvarande genomföras.

Utskottet ansluter sig till vad 1953 års bevillningsutskott sålunda anfört och vill härutöver framhålla följande. År 1953 uttalade sig såväl Kungl. Maj:t som riksdagen principiellt för ett avskaffande av fastighetsbeskattningen. Av olika skäl ansågs dock icke möjligt att omedelbart förverkliga denna avsikt. Ett betydelsefullt skäl var därvid att i vissa kommuner en väsentlig höjning av utdebiteringen beräknades bli följden av ett avskaffande. Detta gällde särskilt städer och andra tätorter, där villafastigheter utgjorde en betydande del av fastighetsbeståndet, och i än högre grad kommuner med en betydande sommarvillbebyggelse. Enligt gjorda undersökningar skulle i något fall en höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt av ej mindre än 3 kronor 45 öre erfordras. Att risken för kraftiga utdebiteringshöjningar ingivit starka betänkligheter beror på att sådana höjningar i förhållande till vad nu gäller innebär en övervältring av skattebördan från en kategori skattebetalare till en annan, vilken övervältring med hänsyn till det nuvarande totala skattetrycket skulle te sig obillig. I stället beslöts en successiv avveckling av det nuvarande fastighetsbeskattningssystemet. Såsom ett första led i denna avveckling genomfördes den i det föregående omnämnda omläggningen av systemet samt en sänkning av repartitionstalet från fem till fyra. En sänkning av denna omfattning ansågs kunna genomföras bl. a. på grund av att taxeringsvärdena å fastigheter vid 1952 års allmänna fastighetstaxering avsevärt höjts. Att en viss höjning av utdebiteringen skulle bli följden även av denna åtgärd förutsattes redan i propositionen. Departementschefen uttalade dock att höjningen icke torde bli av sådan storlek att en sänkning av repartitionstalet till fyra icke skulle kunna ske med hänsyn därtill.

Vad sålunda förekommit manar enligt utskottets mening till försiktighet. Det måste anses angeläget att den successiva avvecklingen av fastighetsskatten sker så att minsta möjliga rubbningar i kommunernas finanser åstadkommes. Då redan den sänkning av repartitionstalet som beslutats av 1953 års riksdag förutsatts medföra viss utdebiteringshöjning, anser utskottet att en ytterligare sänkning icke bör genomföras innan de praktiska verkningarna av det redan fattade beslutet kan överblickas. På grund härav avstyrker utskottet det i motionerna I: 326 och II: 283 framförda yrkandet om sänkning av procenttalet för beräkning av garantibelopp för fastighet.

I nyssnämnda motioner har härjämte framställts yrkande om ändring av 58 § kommunalskattelagen. Detta lagrum innehåller bestämmelser om fördelning av inkomst av rörelse som skall tagas till beskattning i mer än en kommun. Eftersom fastighetsskatt utgöres i den kommun, där fastigheten är belägen, har hittills gällt, att nämnda kommun, oavsett om fastigheten ingått i rörelse eller ej, erhållit skatt för fastigheten motsvarande en inkomst av fem procent av taxeringsvärdet. Om fastigheten ingått i rörelse har vad som återstått av rörelseinkomsten, sedan den genom fastighetsskatten beskattade inkomsten frånräknats, fördelats på visst sätt mellan de kommuner, vari rörelsen bedrivits från fast driftställe. Genom sänkningen av repartitionstalet kommer vid 1954 års taxering den kommun, vari fastigheten är belägen, att garanteras en skatt från fastigheten motsvarande en inkomst av fyra procent av taxeringsvärdet. Samma förhållande kommer i regel att gälla efter det omläggningen av fastighetsbeskattningen trätt i kraft.

Motionärernas yrkande går ut på att i de fall fastighet ingår i rörelse en inkomst motsvarande fem procent av fastighetens taxeringsvärde alltjämt bör beskattas i den kommun där fastigheten är belägen. Motionärerna föreslår fördenskull att av rörelseinkomsten skillnaden mellan å ena sidan fem procent av taxeringsvärdet och å andra sidan garantibeloppet hänföres till den kommun där fastigheten är belägen. I konsekvens med sitt ovannämnda yrkande rörande beräkning av garantibeloppet till tre procent av taxeringsvärdet beräknar motionärerna att denna skillnad utgör två procent av taxeringsvärdet.

Till stöd för detta sitt yrkande anför motionärerna att föregående års beslut rörande sänkning av repartitionstalet innebure en ändring av fördelningsreglerna, som icke torde varit avsiktlig, samt att det syntes angeläget att återställa den ordning som gällde enligt de tidigare bestämmelserna.

Utskottet får i denna del erinra om att 1950 års skattelagssakkunniga i sin utredning om fastighetsbeskattningen (SOU 1953: 8), vilken utredning låg till grund för ovanberörda proposition i ämnet till 1953 års riksdag, vid utförande av vissa provtaxeringar i syfte att utröna verkningarna av fastighetsskattens avskaffande tillämpat en bestämmelse av liknande innebörd som den av motionärerna förordade. Då de sakkunniga icke upptagit frågan om en sänkning av repartitionstalet till diskussion, har de icke haft anledning att för detta fall uppmärksamma frågan om fördelningsreglerna.

Utskottet anser för sin del att därest beslut fattades om ett avskaffande av fastighetsskatten det av motionärerna aktualiserade spörsmålet måste upptagas till prövning. Detsamma anser utskottet gälla om en mera avsevärd sänkning av repartitionstalet genomfördes. Den av föregående års riksdag beslutade sänkningen av repartitionstalet med allenast en enhet, från fem till fyra, nödvändiggör däremot icke enligt utskottets mening en justering av ifrågavarande fördelningsregler. Mot bakgrunden av att sänkningen skett bl. a. med hänsyn till att taxeringsvärdena å fastigheter år 1952 avsevärt höjts finner utskottet det mest överensstämmande med ifrågavarande stadgandes hittillsvarande innebörd att icke vidtaga någon ändring i detsamma. Utskottet inser emellertid väl att motionärerna, vilkas huvudyrkande avser en ytterligare lindring av fastighetsbeskattningen, ansett sig böra framföra det nu förevarande följdyrkandet. Eftersom utskottet, såsom framgår av det föregående, icke ansett sig böra biträda motionärernas huvudyrkande, saknar utskottet anledning att taga ställning till följdyrkandet i vidare mån än som framgår av det redan sagda. Utskottet avstyrker förty de likalydande motionerna I: 326 och II: 283 jämväl i denna del.

I de likalydande motionerna I: 329 (av herr Spetz m. fl.) och II: 435 (av herr Sjölin m. fl.) har yrkats att ett belopp av 20 000 kronor av fastighets

taxeringsvärde måtte undantagas vid beräkning av garantibelopp för fastigheten.

Utskottet erinrar om att ett motionsyrkande av denna innebörd var föremål för riksdagens prövning föregående år. I förenämnda betänkande nr 49 yttrade 1953 års bevillningsutskott i anledning härav bl. a. att ett bifall till yrkandet skulle innebära att en betydande del av de egentliga enfamiljshusen, däribland även sommarvillor, skulle bli helt befriade från fastighets-skatt, medan bl. a. tvåfamiljsfastigheter icke i samma grad skulle få skattebefrielse. Skattskyldiga som köpt lägenhet i bostadsrättsföreningshus skulle icke erhålla nämnvärd skattelättnad, utan de skulle i stället — liksom hyresgäster i hyresfastighet — få känning av den höjning av den kommunala utdebiteringen, som kunde förväntas bli nödvändig. I kommuner med mera omfattande sommarvillor skulle en väsentlig övervärldning av skattebördan ske på andra fastigheter än sommarvillor och på inkomsttagare. Utskottet erinrade vidare om att 1950 års skattelagssakkunniga i sin utredning om fastighetsbeskattningen redovisat vissa undersökningar rörande konsekvenserna av det ifrågasatta avdraget med 20 000 kronor. Beträffande undersökningens resultat anförde utskottet att medan ett helt slopande av fastighetsskatten i Norrtälje stad skulle medföra en höjning av utdebiteringen till allmän kommunalskatt med 95 öre skulle ett genomförande av det alternativ, enligt vilket avdrag medgäves med 20 000 kronor per taxeringsenhet, medföra en utdebiteringshöjning med 42 öre. Utskottet ansåge motionärernas förslag icke kunna godtagas. Vad 1953 års bevillningsutskott sålunda anført anser utskottet utvisa att en betydande omfördelning av den kommunala skattebördan skulle bli följden av ett bifall till yrkandet i de nu förevarande motionerna. Utskottet kan icke finna att en sådan omfördelning är motiverad. På grund härav avstyrker utskottet de likalydande motionerna I: 329 och II: 435.

Av innehållet i de föreliggande motionerna må här återgivas följande.

I de likalydande motionerna I: 99 och II: 133 har anförts bl. a., att allmän enighet numera rådde om det berättigade i att fastighetsskatten helt avskaffades. Motionärerna vore beredda att i nuvarande läge avstå från yrkande om fastighetsskattens omedelbara upphörande. Däremot funne de det angeläget att avvecklingstakten påskyndades. Tiden borde vara mogen för att ytterligare sänka repartitionstalet från 4 till 3 procent. Den missuppfattningen härskade på många håll, att en avveckling — helt eller delvis — av fastighetsskatten skulle i motsvarande grad minska vederbörande kommuns skatteunderlag. Det kunde därför förtjäna påpekas, att fastighetsskatten för de utbyggda kraftverken vore praktiskt taget hundraprocentigt ineffektiv. Vad gällde skogsägare och framför allt då skogsbolag gällde i stort sett samma sak. En väsentlig förutsättning för att fasthetskommunerna icke skulle bli lidande vid en avveckling av fastighetsskatten respektive en sänkning av repartitionstalet vore att en ändring verkställdes i de nu gällande fördelningsreglerna i det fall då förvärvskälla, vari fastighet inginge, skulle tagas till beskattning i mer än en kommun. Förhållandet hade på sin tid upptagits av kommunalskatteberedningen i dess år 1942 avgivna betänkande, del I (SOU 1942: 34). Med utgångspunkt från sitt förslag att garantiskatten skulle ersättas av en fristående objektskatt förordade beredningen viss ändring av bestämmelserna i 58 §

kommunalskattelagen med tillhörande anvisning just i syfte att bibehålla de tidigare fördelningsgrunderna beträffande skatteunderlaget. Det syntes motionärerna angeläget att de av kommunalskatteberedningen i detta sammanhang anförda synpunkterna uppmärksammades. För egen del hade motionärerna anpassat det framlagda författningsförslaget med hänsyn härtill.

I de likalydande motionerna I: 145 och II: 159 har erinrats om att i Kungl. Maj:ts proposition nr 186 till 1953 års riksdag å s. 40 relaterades den av 1950 års skattelagssakkunniga verkställda utredningen beträffande fastighetsskattens effektivitet beträffande olika fastighetsägargrupper. Av denna framginge att de flesta jordbrukare och en stor grupp ägare av annan fastighet icke erlade någon effektiv fastighetsskatt. Fastighetsskatten utginge sålunda realiter synnerligen ojämnt. Den grupp som i stort sett mer eller mindre drabbades av denna garantiskatt vore ägarna av egnahem, en enligt motionärernas mening omotiverad »belöning» för omtänksamhet och sparvilja. Ett steg i enlighet med principen om avveckling av fastighetsskatten och dessutom en avsevärd förenkling av taxeringsarbetet vore, om vid beräkningen av garantibelopp 20 000 kronor av taxeringsvärdet för fastighet frånräknades. Så snart taxeringsvärdet understege detta belopp bortföle besväret att över huvud beräkna något garantibelopp. Någon mera märkbar överflyttning av kommunalskattebördan skulle ej därigenom uppstå. Garantibeloppen från de största jordbruksfastigheterna, skogskomplexen, hyreshusen, regleringsdammarna etc. komme ju att minska mycket obetydligt. För egnahemmen medförde schablon-taxeringen för inkomst att viss del av garantibeloppet återkomme som kommunal inkomstskatt. Övervältringen på icke fastighetsägare bleve i regel ändå mindre, då fastighetsägarna själva finge deltaga i en eventuellt erforderlig höjning av den kommunala utdebiteringen.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har yrkats vissa ändringar i fastighetsbeskattningen. Sålunda hemställs i de likalydande motionerna I: 99 (av herr Ewerlöf m. fl.) och II: 133 (av herr Hjalmarson m. fl.) att procenttalet för beräkning av garantibelopp för fastighet måtte sänkas från fyra till tre. Härjämte yrkas i berörda motioner viss justering av bestämmelserna i 58 § kommunalskattelagen rörande fördelning mellan olika kommuner av inkomst av rörelse, som bedrivs från fast driftställe i mer än en kommun. I de likalydande motionerna I: 145 (av herr Spetz m. fl.) och II: 159 (av herr Sjölin m. fl.) yrkas, att ett belopp av 20 000 kronor av fastighets taxeringsvärde måtte undantagas vid beräkning av garantibeloppet.

Enligt beslut av 1953 års riksdag verkställdes vissa betydelsefulla ändringar i fastighetsbeskattningen. Sålunda sänktes repartitionstalet för fastighet från fem till fyra med tillämpning från och med 1954 års fastighetstaxering. Vidare skedde en omläggning av den kommunala fastighetsbeskattningen sålunda att den tidigare fristående fastighetsskatten inarbetades i den kommunala inkomstskatten. Detta nya system, som skall tillämpas första gången

vid 1956 års taxering, innebär att varje skattskyldig vid den årliga taxeringen till kommunal inkomstskatt åsättes en taxerad inkomst, vilken utgör summan av den enligt nu gällande regler taxerade inkomsten och ett garantibelopp, motsvarande fyra procent av taxeringsvärdet å fastighet, för vilken den skattskyldige har att erlägga fastighetsskatt. Den taxerade inkomsten innefattar alltså underlag för taxering till kommunal skatt för såväl inkomst som — i förekommande fall — för fastighet. Från den taxerade inkomsten medgives ortsavdrag enligt gällande bestämmelser, varjämte vid bestämmande av beskattningsbar inkomst avdrag kan medgivas för nedsatt skatteförmåga. Vid beräkning av inkomst från särskild förvärvskälla, vari ingår fastighet, skall garantibeloppet avdragas, vilket sålunda motsvarar det nu i 45 § kommunalskattelagen föreskrivna procentavdraget.

Såsom av den tidigare lämnade redogörelsen framgår överensstämmer de nu till behandling föreliggande motionsyrkandena i huvudsak med yrkanden, som framställdes i motioner vid 1954 års riksdag. Sistnämnda motioner avstyrktes av nämnda års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 36 under motivering som ovan redovisats.

Vad först angår det i de likalydande motionerna I: 99 och II: 133 framförda yrkandet om en nedsättning av procenttalet för beräkning av garantibelopp av fastighet från fyra till tre må erinras om att såväl riksdagen som Kungl. Maj:t år 1953 principiellt uttalat sig för ett avskaffande av fastighetsbeskattningen. Det ansågs emellertid av olika anledningar icke möjligt att omedelbart förverkliga denna avsikt. Ett vägande skäl var därvid att i vissa kommuner en väsentlig höjning av utdebiteringen beräknades bli följden av ett avskaffande. Enligt inom finansdepartementet verkställda approximativa beräkningar skulle en sänkning av repartitionstalet från fem till fyra innebära, att den effektiva fastighetsskatten, som för det dåvarande uppginge till ca 155 miljoner kronor, skulle minska med ca 40 miljoner kronor. En sänkning av repartitionstalet till tre skulle medföra en nedgång i den effektiva fastighetsbeskattningen med ca 75 miljoner kronor. Det ansågs emellertid, att i avvaktan på fastighetsskattens avskaffande den lindring i beskattningen borde genomföras som läte sig göras med hänsyn till kommunernas finanser. Med denna utgångspunkt ansågs allenast möjligt att genomföra en sänkning av repartitionstalet till fyra. Jämväl denna sänkning förutsattes medföra visst skattebortfall. Med hänsyn till den höjning av taxeringsvärdena, som skett vid 1952 års allmänna fastighetstaxering, ansågs emellertid detta skattebortfall icke bli av sådan storlek, att det icke skulle kunna bäras av kommunerna. En nedsättning av repartitionstalet till tre, vilket skulle medföra en nedsättning av den effektiva fastighetsskatten med närmare hälften, ansågs däremot icke genomförbar.

1954 års bevillningsutskott uttalade att vad sålunda förekommit manade till försiktighet. Det finge anses angeläget att den successiva avvecklingen av fastighetsbeskattningen skedde så, att minsta möjliga rubbningar i kommunernas finanser åstadkommes. Då redan den sänkning av repartitionstalet, som beslutades år 1953, förutsattes medföra viss utdebiteringshöjning, an-

såg 1954 års bevillningsutskott att en ytterligare sänkning icke borde genomföras innan de praktiska konsekvenserna av det redan fattade beslutet kunde överblickas.

För sin del vill utskottet i anslutning till det sagda nämna, att visserligen den genomsnittliga kommunala utdebiteringen under senare år visat en sjunkande tendens. Uppenbarligen är denna tendens i väsentlig mån en följd av det stigande inkomstskatteunderlaget. Det må framhållas att en sänkning av repartitionstalet för fastighet har en avsevärt olika verkan i olika kommuner. Bland annat i kommuner med en mera omfattande sommarvillbebyggelse torde en sådan sänkning inverka förhållandevis starkare på skatteunderlaget än i flertalet andra kommuner. Enligt utskottets mening kan därför icke utan en närmare undersökning avgöras hurudan utvecklingen i de enskilda kommunerna varit och i vilken utsträckning sänkningen av repartitionstalet för fastighet till fyra å ena sidan och den allmänna höjningen av fastighetstaxeringsvärdena å andra sidan påverkat den kommunala utdebiteringen. Utan en utredning av bland annat dessa förhållanden synes det icke görligt att draga några slutsatser rörande möjligheterna till en ytterligare sänkning av repartitionstalet för fastighet. Utskottet vill emellertid framhålla önskvärdheten av att möjligheterna till en ytterligare sänkning av repartitionstalet för fastighet beaktas och förutsätter därför att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på detta område. På grund av vad sålunda anförts avstyrker utskottet det i de likalydande motionerna I: 99 och II: 133 framförda yrkandet om sänkning av procenttalet för beräkning av garantibelopp för fastighet.

I nyssnämnda motioner har härjämte framställts yrkande om ändring av 58 § kommunalskattelagen, vilket lagrum innehåller bestämmelser om fördelning av inkomst av rörelse som skall tagas till beskattning i mer än en kommun. Motionärernas yrkande innebär att i de fall fastighet ingår i rörelse en inkomst motsvarande fem procent av fastighetens taxeringsvärde alltså bör beskattas i den kommun där fastigheten är belägen, d. v. s. att samma inkomst skall beskattas i nämnda kommun, som när repartitionstalet för fastighet var fem. Motionärerna föreslår fördenskull, att av rörelseinkomsten skillnaden mellan å ena sidan fem procent av taxeringsvärdet och å andra sidan garantibeloppet hänföres till den kommun där fastigheten är belägen. I konsekvens med sitt ovannämnda yrkande rörande beräkning av garantibeloppet till tre procent av taxeringsvärdet beräknar motionärerna, att denna skillnad utgör två procent av taxeringsvärdet.

Till stöd för detta sitt yrkande anför motionärerna, att 1953 års beslut rörande sänkning av repartitionstalet innebure en ändring av fördelningsreglerna, som icke torde varit avsiktlig, samt att det syntes angeläget att återställa den ordning som gällde enligt de tidigare bestämmelserna.

Utskottet får i denna del erinra om att 1950 års skattelagssakkunniga i sin utredning om fastighetsbeskattningen (SOU 1953: 8), vilken låg till grund för propositionen i ämnet till 1953 års riksdag, vid utförande av vissa provtaxeringar i syfte att utröna verkningarna av fastighetsskattens avskaffan-

de tillämpade en bestämmelse av liknande innebörd som den av motionärerna förordade. Då de sakkunniga icke upptog frågan om en sänkning av repartitionstalet till diskussion, hade de icke anledning att för detta fall uppmärksamma frågan om fördelningsreglerna.

I fråga om enahanda yrkande anförde 1954 års bevillningsutskott i förenämnda betänkande nr 36, att därest beslut fattades om ett avskaffande av fastighetsskatten det av motionärerna aktualiserade spørsmålet måste upptagas till prövning. Detsamma ansåge utskottet gälla om en mera avsevärd sänkning av repartitionstalet genomfördes. Den av 1953 års riksdag beslutade sänkningen av repartitionstalet med allenast en enhet, från fem till fyra, nödvändiggjorde däremot icke enligt utskottets mening en justering av ifrågavarande fördelningsregler. Mot bakgrunden av att sänkningen skett bl. a. med hänsyn till att taxeringsvärdena å fastigheter år 1952 avsevärt höjts funne utskottet det mest överensstämmande med ifrågavarande stadgandes hittillsvarande innebörd att icke vidtaga någon ändring i detsamma. Utskottet insåge emellertid väl att motionärerna, vilkas huvudyrkande avsåge en ytterligare lindring av fastighetsbeskattningen, ansett sig böra framföra det förevarande följdyrkandet. Eftersom utskottet icke ansett sig böra biträda motionärernas huvudyrkande, saknade utskottet anledning att taga ställning till följdyrkandet i vidare mån än som framginge av det redan sagda.

Utskottet anser, att vad 1954 års bevillningsutskott sålunda anförde i föreliggande fråga alltjämt äger giltighet. Utskottet avstyrker förty de likalydande motionerna I: 99 och II: 133 i denna del.

Vad slutligen angår det i de likalydande motionerna I: 145 och II: 159 framförda yrkandet att vid beräkning av garantibelopp för fastighet måtte undantagas ett belopp av 20 000 kronor av taxeringsvärdet var jämväl detta yrkande föremål för riksdagens prövning såväl år 1953 som år 1954. Mot bifall till detsamma har anförts bl. a. att därigenom en betydande del av de egentliga enfamiljshusen, däribland även sommarvillor, skulle bli helt befriade från fastighetsskatt, medan bl. a. tvåfamiljsfastigheter icke i samma grad skulle få skattebefrielse. Skattskyldiga som köpt lägenhet i bostadsrättsföreningshus skulle icke erhålla nämnvärd skattelättnad, utan de skulle i stället — liksom hyresgäster i hyresfastighet — få känning av den höjning av den kommunala utdebiteringen, som kunde förväntas bli nödvändig. I kommuner med mera omfattande sommarvillebebyggelse skulle en väsentlig övervältring av skattebördan ske på andra fastigheter än sommarvillor och på inkomsttagare. Såsom 1954 års bevillningsutskott uttalade synes detta utvisa, att ett bifall till yrkandet skulle medföra en betydande omfördelning av den kommunala skattebördan, vilken icke kan anses motiverad. På grund härav avstyrker utskottet de likalydande motionerna I: 145 och II: 159.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 99 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 133 av herr Hjalmarson m. fl. om sänkning av repartitionstalet för den kommunala fastighetsskatten icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att de likalydande motionerna I: 145 av herr Spetz m. fl. och II: 159 av herr Sjölin m. fl. om vissa ändringar beträffande fastighetsbeskattningen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 april 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande: Se under betänkandet nr 37.

Reservationer:

I) av herrar *Velander* och *Nilsson* i Svalöv, vilka ansett, att utskottet bort under punkten 1) hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 99 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 133 av herr Hjalmarson m. fl. för sin del antaga i motionerna intaget förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) med den ändring, att anvisningarna till 60 § erhåller följande lydelse:

till 60 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. Ett aktiebolag — — — 100 000 kronor.

Om den beskattningsbara inkomsten uppgår till 6 000 kronor, d. v. s. till belopp motsvarande summan av garantibeloppen för fastigheterna, skall den beskattningsbara inkomsten fördelas på församlingarna med 750 kronor, 2 250 kronor och 3 000 kronor. Överstiger den — — — i 56—59 §§.

2. I en — — — på municipalsamhället.

3. En person — — — å municipalsamhället.

II) av herrar *Söderquist*, *Anders Johansson*, *Kristensson* i Osby, *Sjölin* och *Anderson* i Sundsvall, vilka ansett, att utskottet bort under punkten 2) hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I: 145 av herr Spetz m. fl. och II: 159 av herr Sjölin m. fl., för sin del antaga följande

Förslag

till

lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928

(nr 370).

Härigenom förordnas, att 47 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 47 och 60 §§ kommunalskattelagen skola erhålla följande ändrade lydelse.

47 §.

För — — — taxeringsvärde sedan detta minskats med 20 000 kronor.

Uppgår taxeringsvärdet icke till 20 000 kronor skall garantibelopp icke beräknas för fastigheten.

Garantibeloppet — — — förordnande.

Vad som — — — hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. Har rörelseidkare — — — fastighetens taxeringsvärde minskat med 20 000 kronor.

Har beskattningsåret — — — angivet belopp.

2. Har i — — — fastighetens taxeringsvärde minskat med 20 000 kronor.

3. Har en — — — taxeringsvärden, vardera minskat med 20 000 kronor.
till 60 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. Ett aktiebolag — — — respektive 45 000 kronor, 95 000 kronor och 120 000 kronor.

Om den — — — i 56—59 §§.

2. I en — — — respektive 50 000 kronor och 90 000 kronor.

A:s beskattningsbara — — — på municipalsamhället.

3. En person — — — å municipalsamhället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1956, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1956 års inkomsttaxering samt i fråga om eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.